

WANDELING Canal St.-Martin naar Piaf en....Piaf

1

START: Metro Gare l'Est (lijn 4, 5 en 7)

Boulevard Bonne Nouvelle

Linksaf Rue de Récollets

Canal Saint-Martin rechtsaf

2

Het Canal St.-Martin is een kanaal in het noordoosten van Parijs en stroomt door vier verschillende arrondissementen. Samen met het Canal St.-Denis vormt het een verbinding tussen twee delen van de Seine. Zo kan twaalf kilometer van de route over de Seine worden afgestoken. Tegenwoordig wordt het echter vrijwel niet meer gebruikt, behalve voor rondvaarten. Een deel van het kanaal loopt door een tunnel onder de Boulevard Richard Lenoir. Het stuk(je) waar wij langs gaan lopen is het smalle gedeelte met de bruggetjes en sluizen. Een gezellig stukje écht Parijs.

Het kanaal is circa 4550 meter lang en loopt van Bassin de la Vilette naar de Place de la Bastille. Via negen sluizen - waaronder vier dubbelsluizen - wordt een niveauverschil van circa 27 meter overwonnen. Dit is een groot aantal meters aangezien vanaf Parijs tot aan het Kanaal bij Le Havre, waar de Seine uitkomt in de zee, ongeveer hetzelfde aantal meters is. Canal St.-Martin werd in 1825 geopend, nadat in 1802, tijdens de regering van Napoleon Bonaparte, tot de bouw was besloten. De eerste plannen dateren echter al uit de tijd van Lodewijk XIV. In 1862 werd 2200 meter van het kanaal overdekt door Baron Haussmann, de architect van Napoleon III. Dit om het assenstelsel van de grote boulevards niet te onderbreken. In 1963 werd besloten het kanaal te dempen om er een autoweg aan te leggen die de verbinding moest vormen tussen de luchthavens Le Bourget en Orly. De verwachte verkeersdrukke van 6000 auto's per uur in beide richtingen leidde echter tot felle protesten van de omwonenden. Het project werd stilgelegd en op 15 december 1971 gestaakt.

Het gebied rond het Canal St.-Martin is pittoresk en geeft een indruk van de bedrijvigheid die er vroeger moet hebben geheerst. Langs het kanaal bevinden zich talrijke fabrieksgebouwen uit de 19e eeuw, waaronder de oudste elektriciteitscentrale van Parijs en een oude papierfabriek, alsmede de Rotonde de la Vilette (1786-1792), een classicistisch gebouw van Claude-Nicolas Ledoux.

Het kanaal is aangelegd door 4 arrondissementen, zo ook door het 10e. Ook was het kanaal als decor in bekende films te zien, waaronder de films Hotel du Nord (1938) en Amélie (2001). Het Hotel du Nord zie je aan de overkant van het kanaal.

Quai de Valmy

Langs het kanaal blijven lopen

3

Square Frederick Lemaitre

Waar het kanaal onder de grond verdwijnt kon je bij het Square Frederick Lemaitre, opgesierd met twee standbeelden. De eerste die je tegenkomt is de man waar dit plein naar is genoemd. Frederick Lemaitre (1800 - 1876) was een zeer beroemd acteur in dezelfde periode van Victor Hugo. Victor was zeer onder de indruk van zijn acteertalent en heeft zelfs geprobeerd hem naar de Comedie Française te halen.

Het standbeeld aan de overkant is een herinnering aan La Grisette uit de 19e eeuw. Deze dames van lage klasse en meestal in grijze (gris) kleding, deden allerlei bijbaantjes tussen de 17e en 19e eeuw. Deze 'dame' was rozenverkoopster in 1830. Het standbeeld werd in 1911 gemaakt door Jean Descomps.

Quai de Valmy wordt Boulevard Jules Ferry

Doorlopen tot aan de Avenue de République

Linksaf Avenue République inlopen

- links op nr. 101 staat het Lycée Voltaire genoemd naar de Frans schrijver, essayist en filosoof. De naam Voltaire (1694 - 1778) was trouwens een pseudoniem, zijn echte naam was François-Marie Arouet. Hij kan worden beschouwd als de prominente voortrekker van de Franse Verlichting.*

Rechtsaf Boulevard Ménilmontan inlopen

Overkant van de Bvd zie je de muren van Pere Lachaise

4 Op nr. 55 Basilique Notre-Dame-du-Perpétuel-Secours, gebouwd in 1898. Als de deur openstaat kun je even het orgel bewonderen, één der besten uit Parijs.

Steek over en ga de poorten van Pere Lachaise binnen

5 Pere Lachaise

Hier liggen de graven van Maria Callas, de Balzac, Jim Morrison, Oscar Wilde, Edith Piaf, Simone Signoret samen met Yves Montand, Georges Bizet, Frederic Chopin, Charles Hugo, Richard Wallace, Gioacchino Rossini, Karel Appel, etc, etc..... Opvallend trouwens ook hoeveel buitenlanders, veel Russen en Japanners, op deze plek in Parijs begraven willen worden.

Een bezoek aan Père Lachaise geeft je het idee in een pelgrimsoord te zijn. Zeker wanneer je de drommen mensen ziet staan voor het graf van de in 1971 overleden zanger van The Doors, Jim Morrison. Een ware trekpleister van fanatieke fans die nog iets proberen mee te nemen van het restant van de grafsteen. Men zegt dat zijn steen al drie keer is vervangen. De steen van Oscar Wilde zit helemaal onder de lippenstift en bij het monument van Chopin staat altijd wel een assortiment bloemen, waar menig bloemenwinkel jaloers op zal zijn. Er werden zelfs mensen 'herbegraven' om nog meer naam te krijgen als prestigieuze begraafplaats van Parijs. Enkele namen van deze reclamestunt zijn, Abélard en Heloïse, Molière en La Fontaine.

De naam heeft het kerkhof te danken aan de biechtvader van Lodewijk XIV, pater François d'Aix de La Chaise. De grond, in totaal een oppervlakte van 47 ha, behoorde vanaf 1626 aan de Jezuïetenorde, die hier een rusthuis hadden gebouwd. De grond werd in 1763 verkocht om de schulden van de Jezuïeten te kunnen aflossen. In 1803, tijdens Napoleon Bonaparte, werd het aangekocht door de stad Parijs en officieel als begraafplaats in gebruik genomen.

Groot, groter, grootst, van huisje tot een waar paleisje, alles kom je hier tegen en dat is wat Père Lachaise zo boeiend maakt. Volgens de kenners misschien wel het 'mooiste' kerkhof van Parijs, naast de drie andere bekende Montmartre, Montparnasse en Passy. In ieder geval is het een stad in een stad, die zeker een bepaalde indruk op je achterlaat.

6 Op nr. 97-4 ligt Édith Giovanna Gassion begraven. Voor de meesten een onbekende naam, maar de naam Édith Piaf kent zo goed als iedereen. Édith Giovanna Gassion werd op 19 december 1915 geboren in één van de armste wijken van Parijs, Ménilmontant hier vlakbij het kerkhof. Haar ouders waren de kroegzangeres Anita Maillard en de acrobaat Louis Alphonse Gassion. Édith had een niet bepaald gelukkige jeugd, de eerste levensjaren groeit ze op bij haar oma die een bordeel runde in Normandïe. Hier krijgt zij een hersenvliesontsteking en raakt voor enkele jaren blind. Wanneer Édith 7 of 8 jaar oud is gaat zij terug naar haar vader. Hij stuurt haar niet naar school, maar laat haar voor hem werken. Hier, op straat, leert Édith zingen. In 1935 wordt zij ontdekt door nachtclubeigenaar Louis Leplee, die vlak voordat Édith succes krijgt, wordt vermoord. Édith is de hoofdverdachte, maar zal worden vrijgesproken. Daarna leert Édith Raymond Asso kennen. Hij neemt Édith onder haar hoede, haalt haar uit het criminele circuit en geeft haar de naam Piaf. Piaf betekent trouwens in het Frans 'mus', gekozen vanwege haar kleine gestalte van 1.40 meter. Vanaf dat moment begint haar carrière te bloeien en volgen vele hits. Piaf schreef gedurende de bezetting het wereldberoemde nummer "La vie en rose". Na de oorlog reikt haar ster, als de zangeres met het speciale stemgeluid, als maar hoger. Édith heeft zich altijd ingezet voor aankomend talent, waaronder onder andere Charles Aznavour en Yves Montand. De zangeres van "Non, je ne regrette rien" en het beroemde "Milord" was erg hard voor zichzelf. Haar gezondheid ging hard achteruit, maar ze bleef optreden. In 1960 stortte ze op het podium in en gaf bloed op. Pijnstillers in combinatie met alcohol zijn hiervan de oorzaak. Dokters adviseren haar naar een kliniek te gaan en rustig aan te doen. Maar rustig aan doen is iets wat niet voorkomt in het woordenboek van Édith. Op 10 oktober 1963 overlijdt Édith Giovanna Gassion aan de gevolgen van leverkanker. Haar lijfspreuk was "Ik heb nergens spijt van" ofwel "Non, je ne regrette rien". Tijdens de uitvaart waren honderdduizenden mensen op de been in Parijs en werd de begraafplaats geblokkeerd door meer dan 40.000 fans. Sinds het einde van de 2e Wereldoorlog was dit het enige moment dat het hele verkeer in Parijs stil lag. Haar vriend Yves Montand sterft dezelfde dag door een hartaanval na het horen van het tragische nieuws

7 Le Mur des Fédérés
Helemaal in de zuid-west hoek van het kerkhof zie je een gedenkplaat tegen de muur. Meestal liggen er nog wel een paar bosjes bloemen. Hier vond in 1871 de laatste stuiptrekking van de Commune plaats, een revolutionair bewind dat na twee maanden bloedig werd neergeslagen. Enkele tienduizenden doden vielen achteraf te betreuren. De laatste 147 leden van de Commune, die zich hier hadden verschanst, werden door het Franse regeringsleger op de avond van 27 mei 1871, tegen de muur van het kerkhof doodgeschoten. De nog steeds aanwezige kogelgaten en deze gedenkplaat, herinneren ons aan de zwartste dagen van Parijs.

Uitgang Rue de la Réunion

- meteen aan de linkerkant is een ingang naar Jardin Naturel, ontworpen door Gilles Clement. Een tuin waar de natuur geheel de baas is en het landelijk karakter de boventoon voert. Er wordt hier bijvoorbeeld nooit gemaaid. Een stukje bos, een vijver, een weiland, etc.

Linksaf Rue de Bagnole

- aan de rechterkant op nr. 102 ligt het oude spoorstation, nu café de la Flèche d'Or. Hiervandaan heb je een mooi zicht op de oude spoorlijn, Petite Ceinture, die al sinds 1934 niet meer wordt gebruikt.

Rue St. Blaise

8 De Eglise St Germain de Charonne die je aan je linkerhand tegenkomt heeft een 13e eeuwse klokkentoren en staat op een heuvel uitkijkend over de wijk St. Blaise. De kerk en het plein waren vroeger het middelpunt van het oude dorpje Charonne. Het is een sobere kerk met een ietwat modern altaar en is alleen tijdens diensten geopend. Hier ligt ook de nog enige begraafplaats behorende bij een kerk in Parijs.

Rechtsaf St. Blaise

De St. Blaise is de oude hoofdstraat van de Charonne, zoals deze buurt wordt genoemd. Helaas is de buurt de laatste jaren veel van haar oude charme verloren. Betonnen gebouwen en een afschuwelijke jeugdherberg in de Rue Vitruve hebben hier een groot aandeel in. Maar we kunnen toch nog een beetje zien hoe een vroeger buiten Parijs gelegen dorp er moet hebben uitgezien.

Op het kleine pleintje linksaf Rue Vitruve

- Meteen op de hoek Le Magnolia. Een leuke plek onder de bomen voor een kopje koffie (of iets anders).

Linksaf Rue des Balkans

Rechtsaf Jardin Debrousse

10 Bij het glazen gebouw aan je rechterhand, op de hoek van de Alée Alquier-Debrousse, zie je de ingang naar Jardin Debrousse. Hier was in de 18e eeuw het Château Bagnole, waar de straat naar is genoemd waar we straks weer het park uitlopen. De hertogin van Orléans, een wettige dochter van Lodewijk XIV en Madame de Montespan, maakte het tot haar favoriete verblijfplaatsen. Zij liet het château vergroten en de tuinen aanleggen

door Claude Desgots, een neef van de bekende tuinarchitect André Le Nôtre. Het château werd verwoest in de 19e eeuw, de grond verkocht en het enige wat nog is overgebleven is het charmante Pavillon l'Ermitage.

Vanuit het park rechtsaf Rue de Bagnolet

Linksaf Rue de la Py

Meteen weer rechtsaf Rue Rue Martin Garat

Bij de splitsing rechtsaf Rue Géo Chavez

Schuin aan de overkant de trappen op naar boven

Rechtsaf Rue Iréne Blanc

11 *La Champagne à Paris*
Deze kleine huisjes zijn rond de 1e wereldoorlog gebouwd. Op deze plek waren tot het eind van de 19e eeuw de gipsgroeves. Toen de groeves leeg waren werden ze opgevuld met de vrijgekomen grond van de bouw van de metro en werden hier 92 huisjes neergezet. De huisjes in de Rue Irénée Blanc waren voor die tijd van redelijke luxe voorzien zoals een toilet, badkamer, stromend water en allemaal een eigen voortuintje. De huisjes zijn door verschillende architecten ontworpen, één zelfs zonder architect, vandaar dat ze ook allemaal verschillend zijn. Je waant je net in een volksbuurt in Engeland. Een totaal ander Parijs waar je weinig toeristen tegenkomt.

Loop tot de Rue Piere Mouillard en loopt terug

Bij de splitsing rechtsaanhouden Rue Jules Siegfried

Bij de splitsing rechtsaf en de trappen naar beneden

Linksaf de Géo Chavez

Rechtsaf Rue Emile Pierre Casel

Place Edith Piaf

12 *Hier staat ter nagedachtenis aan Edith Piaf een bronzen standbeeld. De laatste keer dat ik hier was zag het zeer onverzorgd uit, jammer. Het beeld van Lisbeth Delisle is geplaatst op 11 oktober 2003, op die dag was het 40 jaar geleden dat ze overleed. Piaf heeft in deze buurt op verschillende locaties gewoond. Een klein stukje hier vandaan, Rue Crespin du Gast 5, is haar vroegere huis als museum ingericht. Aan de buitenkant net zo onverzorgd als dit standbeeld. De grootste zangeres die Frankrijk ooit heeft gekend, zou toch een beter lot moeten verdienen. Hier eindigt onze wandeling, maar je zou voordat je verder gaat nog even iets kunnen drinken bij het leuke cafeetje dat je net tegenkwam op het hoekje van de Rue Emile Pierre Casel, met de naam (hoe toepasselijk) Bar de la Place Edith Piaf, wel goedverzorgd.....*

Op het plein is de ingang naar Metro Porte Bagnolet (lijn 3)